

Tisdagen den 25 februari

Kl. 15.00

*Kompletteringsval till
utskott*

*Meddelande om debatt
med anledning av rap-
port om levnadsförhål-
landena i Sverige*

1 § Kompletteringsval till utskott

Anf. 1 TALMANNEN:

Socialdemokratiska riksdagsgruppen har som suppleant i skatteutskottet under Egon Jacobssons ledighet anmält hans ersättare Gunnar Nilsson.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i skatteutskottet

Gunnar Nilsson (s)

2 § Justerades protokollet för den 17 innevarande månad.

3 § Meddelande om debatt med anledning av rapport om levnadsförhållandena i Sverige

Anf. 2 TALMANNEN:

I den beslutade försöksverksamheten med vissa ändringar i riksdagens arbetsformer ingår bl. a. att debatter skall kunna anordnas i aktuella ämnen som inte på annat sätt tas upp till behandling i riksdagen under den närmaste tiden. Genom skrivelse den 21 februari 1986 har moderata samlingspartiet nu, med hänvisning till en av SCB nyligen offentliggjord rapport om levnadsförhållandena i Sverige, föreslagit att en sådan debatt skall anordnas med anledning av denna rapport.

Efter samråd med de av partigrupperna utsedda ledamöterna av talmanskonferensen har jag beslutat att en debatt i detta ämne skall inleda det arbetsplenium som utsatts till i morgon, onsdagen den 26 februari, kl. 10.00.

Skrivelsen, som lades till handlingarna, hade följande lydelse:

Till talmannen

Allt färre människor i Sverige kan i dag leva på sina löner. Antalet socialbidragstagare har ökat under en följd av år. Moderata samlingspartiet har länge varnat för följderna av regeringens politik samt föreslagit åtgärder för att vända den negativa utvecklingen till dess motsats. Förslagen syftar till

Prot. 1985/86:86
25 februari 1986

*Meddelande om debatt
med anledning av rap-
port om levnadsförhål-
landena i Sverige*

att öka tillväxten, skapa möjligheter till ökade arbetsinsatser och ökad sysselsättning. För detta krävs bl.a. skattesänkningar, besparingar och avregleringar.

Under den senaste tiden har alarmerande rapporter offentliggjorts om nyfattigdomen bl. a. av SCB. Enligt uppgift skulle så många som ca 1,4 miljoner hushåll nu ligga under gränsen för skälig levnadsstandard enligt socialstyrelsens normer eller precis ovanför denna. Regeringen har inte antytt några planer i avsikt att komma till rätta med problemen. Höjda bidrag till barnfamiljerna finansierade med höjd skatt som i stor utsträckning betalas av samma familjer är de enda signaler som har utgått från regeringskansliet.

Moderata samlingspartiet anser att den ovan redovisade utvecklingen av antalet socialbidragstagare och de allt större svårigheterna för vanliga människor att leva på sin lön motiverar att riksdagen snabbt får möjligheter att debattera den nu hastigt aktualiserade allvarliga situationen, i all synnerhet som riksdagen inte på annat sätt kommer att behandla frågan inom den närmaste tiden. Vi hänvisar till vad konstitutionsutskottet anfört i sitt betänkande 1984/85:36 om att "det vore värdefullt om fristående debatter i aktuella ämnen under försöksverksamheten kunde anordnas vid behov".

En lämplig tidpunkt för debatten vore, enligt vår mening, onsdagen den 26 februari.

Stockholm den 21 februari 1986

Ulf Adelsohn

4 § Föredrogs och hänvisades

Proposition

1985/86:107 till socialutskottet

5 § Föredrogs men bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkande 1985/86:15

Skatteutskottets betänkande 1985/86:22

Justitieuksottets betänkanden 1985/86:15-17

Försvarsutskottets betänkanden 1985/86:5-7

6 § Anmälades och bordlades

Proposition

1985/86:94 Avgivande av förklaring enligt artikel 46 i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 24 februari

Meddelande om interpellationer

1985/86:127 av Göte Jonsson (m) till statsrådet Bengt Lindqvist om hälso-problemen på daghem:

I den moderata familjepolitiska partimotionen i januari föreslog vi en genomgripande sammanställning och undersökning av hälsoförhållandena i barnomsorgen vad gäller såväl barn som personal. Förslaget motiveras av att forskningsresultat visat att barn kan fara illa vid daghemsvistelse beroende på infektionsriskerna. Uppgifter har också kommit fram om hög missfallsfrekvens hos personal vid vissa daghem.

På moderat initiativ berördes frågan också under riksdagens allmänpolitiska debatt den 6 februari.

Sedan dess har förskolebarnens hälsosituation uppmärksamats i betydande utsträckning i massmedia. Därvid har det framkommit att världens hittills största undersökning om öroninflammationer hos barn genomförs i Malmö och att man där har entydiga belägg för att daghemsbarn drabbas oftare än andra barn. Ju yngre barnen är när de börjar på dagis, desto fler öroninflammationer får de. Mellan 5 och 6 % av barnen i en årskull blir s. k. öronbarn och har då haft minst sex öroninflammationer före två års ålder.

Följdverkningarna på sikt är inte klarlagda, men hälsomässigt negativa konsekvenser kan inte uteslutas.

Varnande röster har höjts också i fråga om daghemsbarnens psykiska hälsa, bl. a. med hänsyn till täta personalbyten och, som en följd av detta, många vuxenkontakter.

Jag vill erinra om den stora vikt man i Sverige officiellt fäster vid hälsopolitiska insatser. Detta dokumenteras eftertryckligt i HS 90. Jag anser att det är av väsentligt hälsopolitiskt intresse att grundligt undersöka förskolebarnens hälsoförhållanden och de hälsoproblem förskolemiljön kan innebära för såväl barn som personal. Statsrådet Bengt Lindqvist har för övrigt i riksdagens allmänpolitiska debatt sagt sig vara beredd "att ta upp frågan och överväga ytterligare åtgärder".

Med hänvisning till vad jag anfört vill jag fråga statsrådet Bengt Lindqvist:

Vilka åtgärder avser statsrådet vidta med anledning av rapporterna om hälso-problemen för barn och personal på daghem?

1985/86:128 av Margó Ingvardsson (vpk) till socialministern om de kommunala bostadstilläggen:

Pensionärernas riksorganisation har kartlagt skillnaderna i kommunernas utbetalning av det kommunala bostadstillägget. Det visar sig att dessa skillnader är oacceptabelt stora. Bor man i Solna är högsta KBT 32 000 kr. per år, men bor man i Vaxholm kan man som mest få 15 140 kr. per år. Så stora är skillnaderna inom ett län. Vid en jämförelse över hela landet är

differensen ännu större, 23 360 kr. mellan högsta och lägsta belopp.

Det kommunala bostadstilläggets storlek har en avgörande betydelse för ekonomin för de pensionärer som enbart har folkpension och pensionstillskott. Men bostadstilläggen har inte förbättrats i takt med prishöjningarna, de har i stället försämrats. Ett stort antal kommuner har inte höjt bostadstilläggen sedan 1982.

PRO:s undersökning visar också att KBT i 81 kommuner är så lågt att pensionärer som enbart har folkpension och pensionstillskott befinner sig under socialbidragsnormen. I 84 kommuner ligger KBT på en sådan nivå att dessa pensionärers inkomst motsvarar socialbidragsnormen.

Med anledning härav frågar jag socialministern:

1. Anser regeringen att det är acceptabelt med så stora skillnader mellan kommunerna i kommunalt bostadstillägg?
2. Kommer regeringen att föreslå några förändringar vad gäller det kommunala bostadstillägget för att det skall bli rättvisare över landet?

1985/86:129 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till kommunikationsministern om den s. k. Bärbyleden genom Uppsala:

Sträckningen av väg 55 genom Uppsala tätort har ännu inte fått någon tillfredsställande lösning. 15 år av utredningar och diskussioner om alternativa förslag har inte fört frågan framåt. En halvmesyri i form av den s. k. Bärbyledens etapp 1 genomfördes för några år sedan, men eftersom den inte fick en naturlig fortsättning har den snarare förvärrat än förbättrat situationen. Tung trafik leds genom denna in på smågator med alla de problem som en sådan trafikström medför. Omvänt när den tunga trafikens förare märkt problemen söker de sig andra och för dem bättre vägar genom bebyggelsen. Detta har medfört onormal belastning på gator och trafikleder som aldrig varit avsedda att ta emot denna trafik.

Lösningen ligger i att snarast få till stånd en utbyggnad av Bärbyledens etapp 2. Där har under hela den tid diskussionen pågått funnits två alternativ, ett syd- resp. nordplacerat. Det sydliga alternativet har kritiserats och förkastats av många på grund av att det går för nära centrum, genom bostadskvarter och spolierar en mycket förnämlig och gammal kolonianläggning. Det ställer sig också dyrt på grund av kraven på skyddsvallar m. m. Det nordliga alternativet, som undviker dessa problem, har stupat på att en mindre, perifer del av Uppsala flygflottils, F 16, område måste tas i anspråk för utbyggnaden. De militära myndigheterna, som helt naturligt och korrekt slår vakt om sina intressen, har inte genom statsmaktens försorg förmåtts att avstå från dessa markområden.

Det är emellertid ett absurt förhållande att en allvarlig trafiksituation inte kan lösas därför att skilda statliga myndigheters intressen kolliderar. De som blir lidande är trafikanterna, de boende i de berörda områdena och därmed samhället som helhet. En dragning av väg 55 genom Uppsala enligt Bärbyledens nordliga alternativ är det snabbaste och billigaste sättet att lösa de akuta trafikproblemen.

Jag vill fråga kommunikationsministern:

1. Är kommunikationsministern villig att medverka till en lösning av trafikproblemen i Uppsala genom att den s. k. Bärbyledens andra etapp får en dragning enligt det nordliga alternativet?
2. Om så inte är fallet, vilka andra lösningar förordas av kommunikationsministern?

Prot. 1985/86:86
25 februari 1986

Meddelande om frågor

8 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 24 februari

1985/86:397 av *Sven Henricsson* (vpk) till statsrådet Ingvar Carlsson om hanteringen av giftig fenol vid Kema Nobels fabrik i Stockvik:

Den 19 februari rann 50 ton varm, giftig fenol ur cisternerna vid Kema Nobels fabrik i Stockvik strax söder om Sundsvall. Massan svämmade över en skyddsvall som inte klarade så stora volymer, och tonvis med fenol rann via en avloppsbrunn ut i avloppsnätet, förstörde ett kommunalt reningsverk och fortsatte ut i havet.

Detta är inte den första miljöskandalen vid Stockviksfabrikerna.

Har jordbruksministern för avsikt att låta undersöka de närmare omständigheterna kring händelsen och Kema Nobels hantering av de stora mängder giftig fenol som används i företagets produktion?

1985/86:398 av *Björn von der Esch* (m) till finansministern om beräkningen av underlaget för tilläggsbelopp vid uträkningen av statlig inkomstskatt:

I sitt svar på förste vice talmannens Ingegerd Troedsson fråga (1983/84:333) om rätten att kvitta underskott i villafastighet mot inkomst av kapital vid beräkning av underlag för tilläggsbelopp, säger finansministern: "Regeln gäller utan inskränkning även för makar."

I Deklarationsupplysningar 1986 för Löntagare skriver riksskatteverket på s. 33 angående underlag för tilläggsbelopp: "Har två makar båda underskott av schablontaxerad fastighet och därutöver kapitalinkomster, får var och en av dem kvitta underskott upp till 30 000 kr." – således helt i överensstämmelse med finansministerns uttalande.

Lagtexten medger emellertid *endast* den av makarna rätt till kvittning som har såväl den högsta A-inkomsten som villaunderskottet *och* kapitalinkomsten, då underlaget för *tilläggsbelopp* beräknas. Endast i undantagsfall ändrar en spärregel detta förhållande.

Var tredje heltidsarbetande beräknas i år komma över brytpunkten. Åtskilliga av dessa har till följd av RSV:s förbiseende, som bekräftas av RSV, redan nu helt oförskyllt ådragit sig tusentals kronor i kvarskatt och avgifter.

Skattelagstiftningen är nu så snårig att inte endast allmänheten går bet på tolkningen.

Prot. 1985/86:86
25 februari 1986

Meddelande om frågor

Ingenting i finansministerns eller RSV:s ovan återgivna formuleringar tyder på att man där varit medveten om dessa lagtextens fallgropar – tvärtom. I vart fall har allmänheten i förlitan på RSV:s upplysningar – spridda i massupplaga – blivit vilseledd och drabbas därmed i höst helt oförskyllt av betydande kvarskatter och avgifter.

Är finansministern beredd att vidta några åtgärder med anledning härav?

1985/86:399 av *Lars Leijonborg* (fp) till utbildningsministern om tidpunkten för förslag till riksdagen om vissa förändringar inom högskolan:

Den nye statssekreteraren i utbildningsdepartementet, Sverker Gustavsson, framför i en intervju i Svenska Dagbladet den 24 februari en rad intressanta tankar om önskvärda förändringar i den svenska högskolan. På flera punkter strider de helt mot vad socialdemokraterna i många år arbetat för. Det gäller t. ex. avskaffande av regionstyrelserna, avskaffande av UHÄ och ökad vikt vid ämneskunskaper på bekostnad av starkt arbetsmarknadsanpassade kortkurser. Tillsammans med det resurstillskott till högskolan som det av allt att döma finns majoritet för i riksdagen skulle de framförda förslagen kunna innebära en markant förbättring av situationen inom högskolan. Jag vill därför fråga utbildningsministern:

När avser regeringen att framlägga proposition om de förändringar inom högskolan som en företrädare för departementet uttalat sig för?

den 25 februari

1985/86:400 av *Larz Johansson* (c) till statsrådet Bengt Göransson om beredningen av frågor om styrning av skolväsendet:

I årets budgetproposition anmäler regeringen en rad frågor inom skolans område som kräver beslut av riksdagen. Det gäller exempelvis frågan om ändringar i statsbidragssystemet för grundskolan, demokratiberedningens betänkande Skola för delaktighet och skolförfattningsutredningens slutbetänkande. Det gäller vidare sådana frågor som förändringar i systemet för fortbildningen av lärare och behörighetsfrågor.

Det gäller även den mer övergripande frågan om styrning av skolan och ansvarsfördelningen mellan den centrala och den lokala nivån.

I budgetpropositionen (1985/86:100 bil. 10, s. 48) säger föredragande statsrådet: "För att skapa klarare riktlinjer när det gäller dessa frågor avser jag att ta initiativ till en samlad beredning av frågor rörande styrning av skolväsendet. Resultatet av en sådan beredning bör kunna ligga till grund för ställningstaganden i ett antal frågor som kommer att vara aktuella under de närmaste åren."

Med anledning härav vill jag ställa följande fråga:

I vilka former avser statsrådet att denna beredning skall ske och vilken tidsplan gäller för beredningsarbetet?

1985/86:401 av *Åke Gustavsson* (s) till utbildningsministern om indelningen i högskoleregioner:

Allt fler ifrågasätter högskoleregionernas existens. Man menar bl. a. att de innebär ett onödigt mellanled som ger större byråkrati och tröghet. Denna kritik har också speglats i massmedia.

Under senare tid har kritiken mot regionstyrelsen blivit allt kraftigare i Jönköpings län. Detta beror på att man menar att styrelsen i rimlig utsträckning ej tillgodoser länets synpunkter.

Mot denna bakgrund vill jag till utbildningsministern framställa följande fråga:

Avser utbildningsministern att vidta några åtgärder vad gäller indelningen i högskoleregioner?

1985/86:402 av *Sten Andersson* i Malmö (m) till försvarsministern om modernisering av hemvärnets handeldvapen:

Hemvärdnet är en ytterst viktig del i vårt försvar, framför allt under den tid då mobilisering ej hunnit genomföras. Tyvärr består hemvärnsförbandens beväpning av föråldrad och omodern materiel. T. ex. utgörs den stora delen av hemvärnets handeldvapen av gevär Mauser m/96, ett vapen som nu är 90 år gammalt. Detta skall jämföras med de moderna vapen en eventuell angripare förfogar över.

Är försvarsministern beredd medverka till att hemvärnets handeldvapen moderniseras? Om svaret bli ja, i vilken takt?

1985/86:403 av *Nils Berndtson* (vpk) till justitieministern om val av jurymän i tryckfrihetsmål:

Vid val av jurymän i tryckfrihetsmålet mot Svenska Dagbladet utslet justitiekanslern en jurymän med motiveringen att denne som medlem i vänsterpartiet kommunisterna kunde vara en säkerhetsrisk.

Eftersom JK:s agerande inte synes stå i överensstämmelse med grundlagen och de krav som bör ställas på en under regeringen lydande hög ämbetsman, vill jag fråga justitieministern om det inträffade ger anledning till några åtgärder från regeringens sida.

1985/86:404 av *Ingvar Karlsson* i Bengtsfors (c) till industriministern om befolkningsutvecklingen i Dalsland:

Industriministern besökte nyligen Älvsborgs län. Vid detta tillfälle uttryckte industriministern sin stora glädje över länets utveckling.

Jag kan inte dela industriministerns positiva syn på utvecklingen i länet. Dalslandsdelen upplever sedan några år tillbaka återigen en negativ befolkningsutveckling.

Med anledning härav vill jag fråga industriministern:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att förhindra en fortsatt utflyttning från Dalsland?

Prot. 1985/86:86
25 februari 1986

1985/86:405 av *Lennart Pettersson* (s) till finansministern om skärpt beskattning av förmåner vid förvärv av konvertibla skuldebrev:

Meddelande om frågor

Konvertibla skuldebrev, som längre fram kan omvandlas till aktier enligt en på förhand fastställd låg kurs, är den senaste i raden av metoder bland styrelseledamöter och högre tjänstemän i börsföretag att sko sig på småaktieägarnas bekostnad. Mångmiljonbelopp har på detta sätt förts över. De börsetiska aspekterna av dessa omfattande affärer i konvertibler granskas nu enligt uppgift av regeringens s. k. Leo-kommission, och lösningar för kommissionens del blir möjliga krav på större redovisningsskyldighet till bolagsstämman och därmed småaktieägarna.

Konvertiblerna har emellertid också en skattemässig sida. Om man direkt säljer aktier i ett bolag till förmånspris till styrelseledamöter och toptjänstemän betraktas detta som en löneförmån och förmånsvärdet beskattas. Skaffar man sig däremot billiga aktier via konvertibla skuldebrev är det inte längre fråga om skattepliktig förmån, även om villkoren är sådana att de som fått teckna konvertiblerna med till visshet gränsande sannolikhet kommer att göra stora förtjänster.

Mot bakgrund av den allt större handeln med konvertibler och de skattefördelar som är förknippade med dessa vill jag fråga finansministern:

1. Vilka möjligheter har Leo-kommissionen att också lägga fram förslag till en skärpt beskattning av de förmåner som utgår vid större förvärv av konvertibla skuldebrev?
2. Om Leo-kommissionen inte avser att ta upp skattefrågan, är då statsrådet beredd att ta initiativ till att denna utreds i annan ordning?

1985/86:406 av *Erling Bager* (fp) till statsrådet Birgitta Dahl om det planerade bytet av ånggeneratorer för Ringhals 2:

Statens vattenfallsverk har hemställt hos regeringen att få disponera de reserverade medlen för upphandling av nya ånggeneratorer för Ringhals 2.

Enligt regeringens beslut den 13 juni 1985 får Vattenfall inte utan regeringens medgivande upphandla material att använda vid byte av ånggeneratorer i Ringhals 2.

Statsrådet Birgitta Dahl har i svar på interpellation 1984/85:91 anfört att en förutsättning för bytet är att det godkänns av de säkerhetsgranskande myndigheterna. Denna förutsättning har nu uppfyllts.

För att Vattenfall skall kunna utföra ånggeneratorbytet som beräknat 1989, måste de preliminära beställningarna bekräftas av Vattenfall inom två veckor.

När avser statsrådet fatta beslut om Vattenfalls hemställan att få disponera de reserverade medlen för upphandling av nya ånggeneratorer för Ringhals 2?

9 § Kammaren åtskildes kl. 15.02.

Prot. 1985/86:86
25 februari 1986

In fidei

BENGT TÖRNELL

/Gunborg Apelgren